

1088 ԵՐԵՎԱՆ

Հայ եկիցեցական կենաքի ներկայ
նագորիկ զեպէլերէ է անտարկիոյ կո-
կեղեցոյ այս ծէսին պատրիարք Աթոն,
անին մահը, որ տեղի ունեցաւ Քյոյս-
1937 Հոկտ. 26ին և ընտրութիւնն ի-
շին Աթոն Ալաջանեանի, որ նոյն քաղ-
կանական ազգային նոյնական թու-
նակող պահիպատոս ժողովին միաս-
ներովը, և որ պատ ընդունաւ հաստ-
պատրիարքէն, ուր Նորմանիոր Ս. Թափա-
ընդունեաւ պալուսէց, և չուտով վե-
ր պատօնանակին:

Անմոռանեան հոգելոյս Օրբանիան Սրբազնն
այսպիսի պարագաներու մէջ սովոր էր ըսել. «Ա-
նոնց կը գործն իրենց եկեղեցին ոգիխն, մենք
կը գործն մերենին ոգիխն համեմատու. պարագ-
ան կար կապելու համար հացցը. Բայց եթե որ
մը, այսպիսի խօսակցութեան մը առթիվ, դիմու-
տրուեցաւ իրեն թէ ուրեմն ի՞նչ ոգիռով էր որ
զորեց կ. Նույոյ պատպահն նուրիակա Սոնա-
Գոշէթի, որ տարիներ առաջ օր մը նոհկութիւնի-
այցելաւ մի ցցին, նուզունիւով եւելուոյն հայցը.
առաջնորդ հոգելոյս Յօհանիկան Սրբազնն հո-

բաւէքը, եկաւ մեր եկիղեցին, հանջայ հայ եկիղեցականներու թափօրով, հայ չուրչառ ըղթացած և հայկական գալապանի ի ծուխն մտնել Տաճարուն ներս և Ելլել մինչեւ թեմը և լուսացարք ինքաննեւն առջև ազդէթե և յիշու ինքայա խուռաններամ ժողովուրցին խօսի քրիստոնէական սիրոյ վրայ, երբ այսպէս նկատել տուինք իրեն, զգիլուածական աստուածաբանութեանուն ևս բոլոր հարաբինուածուածանց այլքան վարք իր միտքը և նախարար պատասխան մը յիշերքին յընդհաց մարտն զլուխը ևս անցաւ ։ Նոյն վարմաննքը պիտի ունենար անշուշտ ողբացեալը եթիք ուղիւնքը և հարցիւնքինք թէ նոյն թարգէն Վեհրն յուղաբաւորութեան յաշոր օրը, երբ Դէրութիւն Ա. նշան եկիղեցին մէջ նոփնակիսու ։ Վ'ըլլար հակառացեալին զարապին շորջը, ուր պատասխան և հրավառառական ներկայացնուցիններու և Յօհան

և ուրիշ եկեղեցականներու հետ եկած էին լատինի եկեղեցւոյ կերպէն ալ չորս աստիճանաւորսներ, ինչու իմբի եկած հայ կաթողիկոնները։ Քիսենք որ պատասխան չունինք իրենք, բայց հասարակաց առաջը պատասխանած է արդէն։ Եվսն զպատի պատպականց, կամ, ըստ Օրմանեանի՝ աննենք մեր իրենք իրենց ողիմվա։ Այսպէս է որ վարուեցան ամէն տաղ հայ մամուլու, և ասիկա պատիւ միանի կը բրէք, կը կրինենք, ազգին մարյ գանգոսածին ոցմատութեան։

Բայց կայ կէտ մը, որ հարցին կանոնագիտական սահմանը կ'անցնի, և որուն համար չինք կը նաև լուել: Բարեկամենք դպրին մը դի բարիկէն թէ Աղջանեն պատրիարքին հոկոմ փրանսուական մայրաքաղաքն մէջ երկից մատուցուած պատրիարքներուն, Հայ Եկեղեցւոյ զպրաց զան է որ Կատարած է երկիցութիւնը: Եթէ զպրանքն իրեն է որ, ի թիւ պահան փինարքութիւններ կամ շոկայի բարեկամութեան Նկատութիւնէ մղութ զացած զացած են այդ ծառայութիւնը կատարելու, արժանի են զիտողութեան և ազգարարութեան: Խոհ է եթէ Հայ Եկեղեցւոյ տեղական իշխանութիւնն է որ կազզազրած կամ թոյլատրած է զպր, լրջօրէն մեղաղեկի են: Երգախուումը չէ զպրաց զաւը, այլ Եկեղեցւոյ պաշտօնէւթեան մաս: ան չի կրնար իր Եկեղեցւոյ ծառայութեան համար ստանձնար իր պաշտօնակիրարին ալլուր: Խաթօնիկները, ինչպէս պատասխան մեզի ի Պառի, աշտանակ մը անգամ չին տար մակի, պաշտամանը ստեն գործածելու համար: Ի՞նչպէս սրբու կ'ընեն ուղեւու մնէ, ինչ որ իրենք բնաւ պատի չօժաքաբեն առ մակի: ամէն պաշտօն իր ասպարագին մէջ, պէտք չէ խաղալիկ զարձնել Եկեղեցական կարգը, կանոնը

ու կազմայից քիչ մը լայն բացուած այս փակղիքէն վերջ, չնեմ կընար չաւելցնել թէ հանգ. Արդիարեան պատրիարք հայ կաթողիկ կղերին ամենէն յարգուած ու համակրելի դեմքն էր արդարեն, իրեկ մարզ, իրեւ. հոգեռարակն և իրեւ. հայ, իր ըոլը պաշտօնավարութեանց մէջ, գաւառներ եւ ոլիսի, միշտ թողած է լաւագոյն տպաւորութեանը. հմարիս չաւաստանի ման է

ինքը,ևայսպէս մնաց միշտ, իբ կիանքով եւ մուայնութեամբը, բարեմատութիւն զոր յատ- կապւու իբ քրայ հաստատեցին ամենքը Աղաք- անի պատրիարքութեան օրով, եթր պահանորդ էր Սարգս Աղանձի պատրիարքութեանին մէք:

ହେ ଯାହୁରେପ୍, କ୍ଷାମାନିବଳ ପାତରିକାରେ ପରିପରିତ୍ତ
ଅନ୍ଦାନ୍ଦୀ ମୂଳେ ଏହି ଶ୍ଵାର ଅଳ୍ପାଜିନ୍ ଲାଗିଥିବାନ୍, ଫର
ଶ୍ରଦ୍ଧାନାକ୍ଷଣ୍ ମେଳେ ମନ୍ଦାନାଲୟ ନାହିଁଲୁଗାରେ ପରିବାପି
ମେଳିବୁ ଶ୍ଵର୍ବ୍ଲାଙ୍କଣ କେ ଆକାଶରେ କେ ଫର ମାନୁଷଙ୍କ ବ୍ୟାପ
ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ପରିମାତ୍ରାବିନ୍ଦନରେ ଲାଗି ଫରାହାନା-
ନାନ୍, କେ ଫର ଅପାତମାନାକାରୀରେ ଥିବାରେ ହାଜି କାହିଁ, ନା-
ମାରିବାକୁଠିବାକୁ କ୍ଷାମାନଙ୍କିମେ ମେଳେ ଶ୍ଵରମୁଖ କେ ନାହିଁ ଫର
ପରିପରିତ୍ତିରେ ଅଳ୍ପାଜିନ୍ ଲାଗିଥାନ୍ ମନ୍ଦାନାଲୟରେ ଥିବାରେ ଥିବାରେ, ଅରଣ୍ୟ
ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ ନାମାନାଲୟ ନାମାନାଲୟ ଥିଲୁଗାରେ ଆପଣିର
ଚାଷ ଅନୋଦାରାଗାନ୍, ଶ୍ଵର୍ବ୍ଲାଙ୍କଣ ଅଳ୍ପାଜିନ୍ କାହାରେ ଅରଣ୍ୟରେ
ଅନ୍ଦାନ୍ଦୀ ନାହିଁଲାନ୍ ସଫିରୋପରିମାତ୍ରାବିନ୍ଦନ ଲାଗି ବ୍ୟାପା-
କ୍ଷଣରେ କେ ନାମାନାଲୟ ନାହିଁ ଏହି ପରାମାନ କେ ନା-
ମାରିଗଲ୍ଲା ମାଦିବୁ, ନୟାନ୍ ପରାମାନ କ୍ଷାମାନଙ୍କ ପରିପରିତ୍ତିରେ
ଅନ୍ଦାନ୍ଦୀ କ୍ଷାମାନକୁଣ୍ଠରେ ନାମାନାକାରୀରେ ଥିଲୁଗାରେ, କେ
କେ ମାନ୍ଦିବନ୍ଦେ ଏହି ନାମାନ୍ଦିବନ୍ ନା, କେ ଦୂରୀରେ ନାମାନାନ୍ ଶହିର
ଦେଇଲା କ୍ଷାମାନଙ୍କ ପରାମାନକୁଣ୍ଠରେ କେ ଫର ପରାମାନ ପରିପରିତ୍ତିରେ
ଅନ୍ଦାନ୍ଦୀ ନାହିଁଲାନ୍ ଦେଇଲା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାପାକୀୟ ନାମାନାଲୟରେ
ଦେଇଲା ମାନ୍ଦିବନ୍ଦେ ଏହି ନାମାନ୍ଦିବନ୍ ନାମାନାଲୟ କେ ଫର ପରାମାନ
ପରିପରିତ୍ତିରେ ଅନ୍ଦାନ୍ଦୀ ନାମାନାଲୟ କେ ଫର ପରାମାନ ପରିପରିତ୍ତିରେ
କେ ଫରାହାନାନ୍ କେ ଫରାହାନାନ୍ କେ ଫରାହାନାନ୍ କେ ଫରାହାନାନ୍

«Echo d'Orion»ի 1937 տարւոյ Հոկտեմբերին թիվին մէջ V. Grumelէ սովորագրուած մատնեան խօսականէ մը ուսարացնելիք կը տեղեկանանք այն նոր լազուղալթեան, զոր Որ. Սիրապիքի Տ. Նիկոսիան, հոգիւրաց Օբրամանեան Արքապանի քեռագուստը, ունեցեց է վերջինը հրատարակելով Գրամսներին Ելեկտրոն մականիքարչական կարու ուսուամսափորւթեանը. Այդ զորը, որ ցանաց ձալ ֆաւալուրի 111 + 250 էլ Բոլոնիակութեամբ և 102 լուսատիպ Նեկարներոյ և ալպօնով մը միասին խոչըր հատուր մըն է, Խորիուուն է պատահած զարդութեամբ Բարազամին և Ցովասափի վեղին; Դա, Պուտտասի տառապիկէն ամանցուած բարյուշան զիգասանութիւն մը, ԺԱ. Զարուն սկիզբները յայտնուած է գրական այլ մէնք մէջ, Եւթե մոտ ինքարայինք յունաբէն, ապա բլորդ քիմիունեայ պազցա լցուներազի, ինչպէս և հայերէն թարգմանութեալիք, հանդիպած է մեծ ժողովրդականութեան, նոյն ատեն մարդանիքարչական բարձամին շքեմ պատկերակարգութեարով ալ ճոխանակաւ:

Յարգիկի օրիորդը ասեց առաջ ևս այս կարգի
մի քանի ուսումնասիրութիւններով և համալսա-
րանական բամերէ կատարուած բանախութիւն-
ներով մեծ համարելի տիրապահ էր արգէն ար-
ուեստագործական այց առնեն մէջ, և արժանա-
ցած զովենաներով գիտնականներու և մասնա-
ւորապէս Ch. Diehlի, որ այս գործին յառաջա-
բանն ալ գրած է: Իր այս գործին մէջ յատա-
պէս կը ցաղուի այդ պատկերապարա-
թեանց ծագման եւ արևելքին եղաղաքութեան
հասկողութեան պատճենութեան, դիտական

Հըգիստ մեթոսի, արթնամուռներուն և հանճարեղ ներբանմուռներուն այնպիսի յայտնութիւններով, զորոց չերմօրէն կը գնահատեն յառաջբարնը դրազ մեծանուն պահուն և մասնիւթեաւ:

սահմանական պրոտուղաց և սահմանախոց։
Ալիքներ առաջդրանքների և մեր մենականա-
թիւններ գործ կը մնայ անշարժ այսպիսի մաս-
սաբարտական գործադրք մը լիր նկատառութը։
Եթէ թէ կ'արձանագրին միայն զայտ իրեք ապա-
զայի աւելի ևս գեղեցկագործ նույսութեամբու թէ-
յացն պատուական հայ տաղանդի մը երկը։ և կը
փափաքրին յուսաւ թէ անոն ննջենակը ժամա-
նակ ի պատեհութիւն պիտի սևնեանց այսուեկեն,
աւելի ի ննջարակի չափով զարդեն հայ մաս-
րանկարներու ռառումնասիրութեամբ եւս, ինչ-
պէս սաւէց առաջ ըրա մասաբ Ալքի աւ-
տարաբանին պաթիժով եւ, վատան մն թէ, ինչպէս
նունք մեր մեռապարզ մասնակարաբնի, նոյնպէս
և ուրիշներ իրենցներուն զաները սիրով է լայն
պիտի բանան իրեն համար, հայ գիտեամանց հա-
յափափակն զայտին մէջ մանաւանդ արդիւնա-
ուած ստեղծեց փափառոց։

10

ԼՈՒՐԵՐ ԽԱՅՐԱԴԱՅՆ-ԱՐԵԼԵՎԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԿԵՐԱՆԴԻՆ

— Անցկան նոհեմբերերին ի եղան Կատարուած է Հայաբնիք եղանակս ժողովը լուսութեան, որիցի եղանակը է պ. պ. Տե՛ Խոյիսի աշխատանք ատենապետ, Յովի. Միորիշ աշխատանք է եւ Եղիշիսի, Վահան Նորդանանին ատենապետ, Վարչուան Կապանական և Կարասակ Միորիշ քիկանի անդամութեան: — Բնաւուած է նոյնայն Միորիշ Միորիշը, ատենապետ Տիգրան Քիչենս, զանապետ Տիգրան, Աւենենան, տառապարագ Տիգրան Կորստիս:

— Նյոյ ամսյ 24ին, Ա. Թարգմանչաց տօնեմ առ, իստուար է գրավու և գեղարկաւասկան հանդիպությունը՝ Հայ Սւակիրի Ծ անուան առ, նկանացու յանձնական պայքարին ան անմիտ մէջ, հայերէ եւեր Եւականակարգիւթերը, զար լայգութեամբ երանակի

և կատարե ին նորակարծ երգասարքներ, լուրջն և խամբառալուրին բառաց թերե են, առաօսական Դուռը Արքական «Ա. Բ. Գ.» ի զար, Լոյք «Ս. Եւստավ մարտ», Մայնականի «Ինչո՞ւ մենց մատը», և Արքախանի «Մայքնին իգաւա», ուստեղ խօսե՞ւ է պ. Տե՛ Յափակիման, օտածու Հայ նկերեցի ու դեր ազգապահականքան քաջին մէշ, հիշակ առ այս իշխան կառավարութեան վրայ, ևնյ ուզու խօսե՞ւ անձնական պահանջանք պ. Սողոմոնական ապա Տ. Աստղի Վ. Ք. Քափակն խօսե՞ւ առաօսական է, իշխ ուստեղով սկսե՞ւ հայ ասքի, պարէնոս, գլուխի ի ազին ա-